

Asia: VM053:00/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rahoitusvakausrasto kannattaa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja muutoksia. Kuten esityksessä todetaan, rahanpesuun liittyvällä rikollisuudella voi olla merkittävä vaikutus yksittäisiin luottolaitoksiin tai sijoituspalveluyhtiöihin taikka markkinoille laajemmin. Tehokas rahanpesun estämisjärjestelmä on kriittinen rahoitusvakauden turvaamiseksi.

Rahoitusvakausraston ja finanssialan valvojien välinen tiedonvaihto:

On tervetullutta, että hallituksen esityksessä ehdotetaan tiivistettäväksi yhteistyötä ja tiedonvaihtoa kriisinratkaisu- ja talletussuojaviranomaisten (kuten Rahoitusvakausraston ja yhteisen kriisinratkaisuneuvoston SRB:n) sekä finanssialan valvojien välillä. Ehdotetun 11 luvun 63 §:n 4 momentissa määritellään ne tiedot, joista valvojan tulee ilmoittaa, ja 5 momentissa säädetään kriisinratkaisu- ja talletussuojaviranomaisten oikeudesta pyytää tietoja keskeytetyistä liiketoimista, liikesuhteista ja tileistä. Rahoitusvakausraston ja Finanssivalvonnan välisessä yhteistyössä ehdotettu rahanpesulain säännös täydentää Finanssivalvonnasta annetun lain 1 luvun 3 d §:ää ja rahoitusvakausrastomaisesta annetun lain 7 luvun 1, 2 ja 3 §:iä, joiden nojalla Finanssivalvonta ja Rahoitusvakausrasto voivat jo nyt tehdä ehdotetun säännöksen mukaista yhteistyötä ja vaihtaa salassa pidettäviä tietoja. Ehdotettu säännös on kuitenkin tarpeen, sillä yhteistyötä tarvitaan myös muiden viranomaisten, kuten EU-viranomaisten, kotimaisten pankkien sijaintivaltioiden viranomaisten ja ulkomaisten pankkien, joilla on Suomessa sivuliike, kotivaltioiden viranomaisten kanssa. Hallituksen esityksen selkeyttä lisäisi maininta siitä, että kotimaisten viranomaisten välillä yhteistyö on jo nykyisten säännösten nojalla mahdollista.

Rahoitusvakausvirasto pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että tiedonvaihto keskeytetyistä liiketoimista, liikesuhteista tai tileistä on tärkeää kaikissa tilanteissa, joissa laitos on ajautumassa ongelmiin. On mahdollista, että kriisinratkaisu- tai talletussuojaviranomainen havaitsee laitoksen heikenneen talletusten maksukyvyn tai pankin kohonneen kaatumisvaaran osana omaa toimintaansa, eikä havaintoa tee valvoja suorittaessaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan liittyvää valvontatoimea. Myös rahanpesudirektiivin (2024/1640/EU) resitaalissa 115 todetaan, että finanssivalvojen olisi myös ilmoitettava kyseisille viranomaisille kaikista liiketoimista, tileistä tai liikesuhteista, jotka rahanpesun selvittelykeskus on keskeyttänyt, jotta nimettyjen viranomaisten ja kriisinratkaisuviranomaisten tehtävät voidaan hoitaa tapauksissa, joissa maksukyvyttömyysriski on kasvanut tai joissa talletuksia ei kyetä maksamaan, riippumatta tämän lisääntyneen riskin syystä.

Rahoitusvakausvirasto ehdottaa, että 11 luvun 63 §:n 5 momentin perusteluissa todettaisiin selkeyden vuoksi, että kriisinratkaisu- ja talletussuojaviranomaisilla on oikeus pyytää tietoja myös omien havaintojensa perusteella, riippumatta siitä, onko valvoja tehnyt 4 momentin mukaisen ilmoituksen. Lisäksi perusteluissa olisi hyvä todeta, että tiedonsaantioikeus ei ole sidottu laitoksen heikentyneen talletusten maksukyvyn tai kohonneen kaatumisvaaran taustalla oleviin syihin.

Laki rahoitusvakausviranomaisesta:

Rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 12 kohdan f) alakohdan mukaan korvauskelpoisella talletuksella tarkoitetaan muita talletuksia kuin talletuksia, joiden omistajan henkilöllisyyttä ei voida selvittää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 3 luvun mukaisesti. Koska asiakkaan tuntemisesta ei jatkossa säädettäisi uudessa rahanpesulaissa muuta kuin oikeushenkilön rekisterinumeroa koskevan selvittävän säännöksen osalta, tulisi rahoitusvakausviranomaisesta annettua lakia tältä osin päivittää.

Nykyisen lain sanamuodon mukaisesti henkilöllisyyden selvittämisellä tarkoitetaan talletussuojaan liittyen voimassa olevan lain 3 luvun mukaista asiakkaan tuntemista, johon kuuluu asiakkaan tunnistamisen ja henkilöllisyyden todentamisen lisäksi muun muassa tuntemistietojen säilyttäminen ja tosiasiallisten edunsaajien tunnistaminen.

Rahoitusvakausvirasto ehdottaa, että rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 12 kohdan f) alakohdtaa päivitetäisiin seuraavasti:

12) korvauskelpoisella talletuksella muita talletuksia kuin:

f) talletuksia, joiden omistajan henkilöllisyyttä ei voida selvittää rahanpesuasetuksen III luvun ja sen perusteella annettujen täytäntöönpanosäädösten mukaisesti;

Rahoitusvakausvirasto